

Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu.

Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.

Azterketa honek parte hauek ditu:

- Testuaren itzulpena: 0-5 puntu.
- 1. galdera: esaldi baten analisi sintaktikoa: 0-1 puntu.
- 2. galdera: hiru hitzen analisi morfologikoa: 0-1 puntu.
- 3. galdera: lexikoa eta fonetika: 0-1 puntu.
- 4. galdera: latin-literatura: 0-1 puntu.
- 5. Galdera: Erromaren ondarearen iraupena. Adierazitako obra irakurri izana frogatzea (0-0,5 puntu). Horretaz gain, gure hizkuntzetako erregistro jasoetan erabiltzen dugun latinezko esaldi bat eta esamolde juridiko bat itzultzea edo/eta haiei buruzko iruzkin labur bat egitea (0-0,5 puntu).

Hiztegia erabil daiteke.

Este examen tiene dos opciones. Debes contestar a una de ellas.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

Este examen consta de las siguiente partes:

- Traducción del texto, que se calificará de 0 a 5 puntos.
- Cuestión 1ª: análisis sintáctico de una frase: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 2ª: análisis morfológico de tres palabras: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 3ª: léxico y fonética: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 4ª: literatura latina: de 0 a 1 punto.
- Cuestión 5ª: pervivencia del legado de Roma. Demostración de haber leído la obra señalada (de 0 a 0,5 puntos) y traducción y/o breve comentario de una locución latina usada en la lengua culta actual o de un aforismo jurídico latino vigente en la actualidad (de 0 a 0,5 puntos).

Se permitirá el uso de diccionario.

A AUKERA

Erromak Galian hasi duen gerraren ospea zabaldu egin da, eta lurralde haietako zenbait herrik legazioak bidali dizkiote Zesarri bakea eskaintzeko; baina Zesarrek alde egin behar izan du, eta atzeratu egin du aipatutako legazioak hartzeko abagunea.

Omni Gallia pacata, tanta opinio¹ huius belli perlata² est ad barbaros ut ab iis nationibus quae trans Rhenum incoherent legationes ad Caesarem mitterentur. Caesar, quia in Italiam Illyricumque³ properabat, iussit has legationes ad se revertere proxima aestate. (Caes., *Gall.*, II, 35).

Oharrak

- 1) *opinio*, *-onis*: hemen, 'ospea', 'fama'.
- 2) *perlata*: *perfero* aditzarena.
- 3) *Illyricum*: *Illyricum*, *-i*, Europako ekialdeko lurralde bat, 'Iliria'.

Galderak

1. Itzul ezazu testua (hiztegia erabiliz). 5 puntu.
2. Egin ezazu *tanta ... mitterentur* esaldiaren analisi sintaktikoa. 1 puntu.
3. Egin ezazu *pacata*, *mitterentur* eta *iussit* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu.
4. Erantzun bi galdera hauetako bati bakarrik: 1 puntu.
  - a) Adierazi zein diren latinezko *planus*, *-a*, *-um* eta *concilium*, *-ii* hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
  - b) Adierazi euskarazko zer hitz ezagutzen dituzun latinezko *angelus*, *-i* eta *magis* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Latindar historiografia (Zesar, Salustio, Livio, Tazito). 1 puntu.
6. Erantzun a) galderari eta b) galderari.
  - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Epidiko* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, frogatzeko obra irakurri duzula. 0,5 puntu.
  - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat: *Corrigenda* eta *Facta non praesumuntur, sed probantur*. 0,5 puntu

B AUKERA

Bokok, afrikar errege bat, erromatarrei azaltzen die zer jarrera izan duen iraganean eta iragartzen die handik aurrera ere ez duela asmorik Erromaren eta Jugurtaren arteko gerran parte hartzeko: bere erreinuaren lurretan mantenduko da (hots, Muluia ibaiak egiten duen mugatik irten gabe) eta ez dio utziko Jugurtari muga hartatik pasatzen.

Bellum ego populo Romano non feci, sed fines meos adversum¹ armatos homines tutatus sum² armis. Gerite cum³ lugurtha bellum quod vultis⁴; ego flumen Muluccham, quod inter me et Micipsam fuit, non egrediar neque sinam lugurtham id⁵ intrare. (Sall., *Iug.*, 110, 6-8).

Oharrak

- 1) *adversum*: preposizioa.
- 2) *tutatus sum*: tutor aditzarena.
- 3) *cum*: preposizioa; hemen, 'aurka'.
- 4) *vultis*: volo aditzaren indikatiboko orainaldiaren 2. pertsona plurala.
- 5) *id*: hau da, *flumen Muluccham*.

Galderak

1. Itzul ezazu testua (hiztegia erabiliz). 5 puntu.
2. Egin ezazu *ego flumen Muluccham ... intrare* esaldiaren analisi sintaktikoa. 1 puntu.
3. Egin ezazu *fines*, *gerite* eta *intrare* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu.
4. Erantzun bi galdera hauetako bati bakarrik: 1 puntu.
  - a) Adierazi zein diren latinezko *directus*, *-a*, *-um* eta *recitare* (*recito* aditzarena) hitzekin zerikusia duten gaztelaniazko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
  - b) Adierazi euskarazko zer hitz ezagutzen dituzun latinezko *fagus*, *-i* eta *lex*, *legis* hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
5. Poesia epikoa: Virgilio eta Lukano. 1 puntu.
6. Erantzun a) galderari eta b) galderari.
  - a) Zer iruditu zaizu Plautoren *Epidiko* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, frogatzeko obra irakurri duzula. 0,5 puntu.
  - b) Itzul itzazu latindar esaldi hauek, edo/eta egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat: *Cui prodest* eta *Qui iure suo utitur neminem laedit*. 0,5 puntu.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

- 1) Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
  - Gehienez, 5 puntu.
  - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latin gramatikaren ezagutza.
- 2) Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia bai esaldi horretako elementu bakoitzaren funtzioa.
- 3) Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda galdera hitzak testuinguru horretan duen balioari dagokiola (adib.: zer da «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuinguru kontuan hartu gabe).
- 4) Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latin lexikoak gaztelanian edo euskaran izan duen eragina.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare hitzen artean bereiztea, aipatutako hitzen kopurua eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena.
- 5) Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
  - Gehienez, puntu 1.
  - Galderan aipatzen den literatura generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu (batez ere literatura genero horri dagozkion obrei buruz jardunez).
- 6) a) Itzulitako obra latindar baten irakurketa.
  - Gehienez, 0,50 puntu.
  - Galderaren helburu bakarra da jakitea ikasleak eskatu zaion obra irakurri ote duen; horretarako behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.b) Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldien eta esaeren zerrenda.
  - Gehienez, 0,50 puntu.
  - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.

OHARRA: Zenbait latin-hiztegitan, gramatikari buruzko eranskina dator (deklinabideen taulak, aditzen taulak...) eta ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bera izatea horien erabileraz: hiztegiarekin batera erabili ahal izango dira.